Dosarul nr. 21r-1406/22 Judecător: Veaceslav Caragia
nr. electronic 1-22021491-02-21r-14092022 Judecătoria Orhei, sediul Central

D E C I Z I E

21 martie 2024 mun. Chişinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Silvia Cecan
Judecătorii Liubovi Brînza
Ecaterina Palanciuc

Judecând în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 august 2022, prin care s-a admis plângerea condamnatului Bîrsan Ion *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, ***** Bălţi, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Bîrsan Ion *****, născut la *****, a fost deţinut în ***** Bălţi perioada continuă de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022, pe o perioada totală de 133 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Bîrsan Ion *****, născut la *****, cu 13 (treisprezece) zile, pentru perioada de 133 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie ***** Bălţi, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, în privinţa perioadei de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 133 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Bîrsan Ion *****, născut la *****, cu suma de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de fond, 12 februarie 2022-15 august 2022, în instanța de recurs, 14 septembrie 2022-21 martie 2024, în procedura judecătorului Silvia Cecan de la 29 iunie 2023 pînă la 21 martie 2024.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

A C O N S T A T A T:

1. La 14 februarie 2022, condamnatul Bîrsan Ion *****, a depus plângere împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, ***** Bălţi, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.
2. Iar, la 18 mai 2022, în Judecătoria Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare conform competenţei, plângerea depusă de condamnatul Bîrsan Ion *****, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, ***** Bălţi, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.
3. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 august 2022, s-a admis plângerea condamnatului Bîrsan Ion *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, ***** Bălţi, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Bîrsan Ion *****, născut la *****, a fost deţinut în ***** Bălţi perioada continuă de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022, pe o perioada totală de 133 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Bîrsan Ion *****, născut la *****, cu 13 (treisprezece) zile, pentru perioada de 133 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie ***** Bălţi, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, în privinţa perioadei de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 133 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Bîrsan Ion *****, născut la *****, cu suma de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM.
4. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 august 2022, directorul Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerea să fie respinsă.

5. În motivarea recursului s-a invocat că ținând cont de tipul penitenciarului, deţinutului i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate, mai mult, condamnatul nu a fost marginalizat.
6. Examinând recursul, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 august 2022, ca nefondat, cu menţinerea fără modificări a acestei încheieri.
7. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
8. Art. V alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare 22.08.2023), pledează că la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.
9. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
10. Astfel, avînd în vedere că ședința de judecată din 21 martie 2024, a fost stabilită după modificarea prevederilor legale, Colegiul va dispune examinarea cauzei în lipsa părților.
11. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător
12. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.

13. În continuare, Colegiul stabileşte că prin sentinţa Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 05.11.2021, Bîrsan Ion ***** a fost recunoscut vinovat şi condamnat în baza art. 151 alin. (1) din Codul penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă de 4 (patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Măsura preventivă - obligare de a nu părăsi ţara - se înlocuieşte cu arest, cu luarea inculpatului Bîrsan Ion sub arest, imediat din sala de judecată. Termenul de executare a pedepsei, stabilită prin prezenta sentinţă, a-l calcula din data pronunţării sentinţei 05 noiembrie 2021.
14. Potrivit procesului-verbal de reţinere din 05.11.2021, Bîrsan Ion ***** a fost reţinut de facto la 05.11.2021, ora 15.15.
15. Prin decizia Colegiului Penal al Curţii de Apel Bălţi din 19.01.2022, s-a respins ca nefondat apelul avocatului, în interesele inculpatului Bîrsan Ion *****, declarat împotriva sentinţei Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 05.11.2021, cu menţinerea respectivei hotărâri fără modificări.
16. Potrivit raportului nr.2/2807 din 05.07.2022, în privinţa condamnatului Bîrsan Ion *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 05.11.2021, iar sfârşitul executării pedepsei la 04.11.2025. Perioada detenţiei în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălţi perioada de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022 şi în Penitenciarul nr.18 Brăneşti perioada de la 21.03.2022 - până în prezent.
17. Potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) din Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.
18. Conform prevederilor art. 470 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. ... 17^{1}) ... se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.
19. În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) şi art.473^{1} din Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct.17^{1}) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie din instanţa în a cărei rază teritorială se află organul respectiv.
20. Prin Legea nr. 272, în vigoare din 01.01.2019, a fost operat remediu la nivel naţional cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale.
21. Potrivit art. 473^{2} alin. (1) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi

înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.

22. Astfel, Colegiul reține că în plângerea înaintată, petentul Bîrsan Ion ***** a solicitat reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în temeiul art. 473^2 -473^4 din Codul de procedură penală, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 11 Bălţi.
23. Conform prevederilor art.473^2 alin.(5) din Codul de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.
24. În aceste condiţii, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019.
25. Potrivit raportului nr.2/2807 din 05.07.2022, prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr.18 Brăneşti, în privinţa condamnatului Bîrsan Ion *****, acesta a fost deţinut în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălţi perioada de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022 şi în Penitenciarul nr.18 Brăneşti perioada de la 21.03.2022 - până în prezent.
26. Astfel, Colegiul reține că condamnatul Bîrsan Ion *****, fiind deţinut în Penitenciarul 11 Bălţi, a depus în instanţa de judecată plângere, ce se referă şa condiţiile de detenţie din Penitenciarul 11 Bălţi şi care a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Bălţi, sediul Central, la 14.02.2022.
27. Prin urmare, plângerea condamnatului Bîrsan Ion *****, a fost depusă pe parcursul detenţiei în condiţii contrare art.3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. 473^2-473^4 din Codul de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.
28. Conform prevederilor art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-i-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

29. Potrivit dispoziţiilor art. 473^4 alin.(6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), preveniţii sânt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.
30. Potrivit art.385 alin.(5) şi (6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.
31. În temeiul prevederilor art. 473^2 alin.(3) din Codul de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.
32. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice.
33. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).
34. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).
35. CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, §

43- 44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. RM, 07.11.2006, § 120-121).

36. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).
37. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).
38. Colegiul reiterează că în plângerea înaintată condamnatul Bîrsan Ion ***** a solicitat aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 din Codul de procedură penală, cu reducerea termenului general din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în partea ce ţine de condiţiile de detenţie, în calitate de condamnat, din Penitenciarul nr. 11 Bălţi, pentru perioada continuă, de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022. S-a invocat că, celulele erau supraaglomerate, în celule erau condiţii igienice şi sanitare rele.
39. Astfel, Colegiul, cumulând perioadele expuse supra, stabileşte că condamnatul Bîrsan Ion *****, s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 11 Bălţi o perioadă totală de 133 zile.
40. Aşadar, în partea ce ţine de condiţiile de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale din Penitenciarul nr. 11 Bălţi, privind supraaglomerarea, instanţa reţine că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, la punctul 464, se

stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.

41. În Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
42. Totodată, instanţa denotă că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficienţă.
43. Totodată, reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duş, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie.
44. Contrar recomandărilor pre citate, studiind rapoartele prezentate de către administraţia instituţiei penitenciare Penitenciarul nr.18 Brăneşti, Colegiul a stabilit că, s-a prezentat o informaţie generală cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Bîrsan Ion *****, din care reiese suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2, per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală).
45. Subsecvent, Colegiul apreciază alegaţiile reprezentatului Penitenciarului nr.18, la aceste aspecte ca fiind declarative şi lipsite de suport probator.

46. Cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, instanța menționează că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Bîrsan Ion *****, iar ca urmare se consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 11 Bălţi, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.
47. În susţinerea temeiniciei plângerii depuse Bîrsan Ion *****, Colegiul reţine că în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism naţional pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr. 11 Bălţi, sunt într-o stare deplorabilă şi sunt calificate ca condiţii inumane şi degradante.
48. CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată (A. şi alţii c. Regatului Unit; Idalov c. Rusiei).
49. Totuşi, având în vedere că, la soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile petentului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, în continuare instanţa va analiza şi celelalte alegaţii invocate de către petent în plângerea depusă.
50. Astfel, potrivit materialelor cauzei, condamnatul Bîrsan Ion *****, s-a aflat în Penitenciarul nr. 11 Bălţi în condiţii precare de detenţie, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenţie, în condiţii precare în Penitenciarul nr. 11 Bălţi, în calitate de condamnat, pe un termen total de 133 zile.
51. Se reiterează că, arestarea preventivă, ca măsură preventivă, poate fi aplicată şi prelungită doar în cadrul urmăririi penale şi a judecării fondului cauzei penale,

şi doar până la pronunţarea unei sentinţe (sau decizii) de condamnare a persoanei la pedeapsa reală cu închisoarea, adică cu executare în Penitenciare.

52. Subsecvent, se reţine că, potrivit procesului-verbal de reţinere din 05.11.2021, Bîrsan Ion *****, a fost reţinut de facto la 05.11.2021, ora 15.15 min, în baza Sentinţei Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 05.11.2021, prin care a fost condamnat la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu luarea inculpatului Bîrsan Ion sub arest, imediat din sala de judecată.
53. Prin urmare, la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 385 alin.(5) din Codul de procedură penală.
54. Astfel, referitor la perioada de detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Bîrsan Ion *****, în calitate de condamnat, în ***** Bălţi pentru perioada de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022, pe un termen total de 133 zile, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, Colegiul consideră că condamnatul urmează să beneficieze de o reducere de 1 (una) zile pentru fiecare 10 zile de detenţie, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Bîrsan Ion *****, să se reducă cu 13 (treisprezece) zile (conform formulei 130 zile x 1/10 = 13 zile), pentru perioada de aflare în condiţii precare.
55. În ceea ce priveşte perioada de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 133 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), instanţa de fond justificat a considerat oportună compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Bîrsan Ion ***** a sumei de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie.
56. Colegiul apreciază remediul aplicat în speţa dată, ca fiind unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.
57. Aferent circumstanțelor descrise supra, Colegiul va respinge ca nefondat recursul, or temeiuri de casare a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 august 2022, nu au fost identificate.
58. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 august 2022, prin care s-a admis plângerea condamnatului Bîrsan Ion *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, ***** Bălţi, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Bîrsan Ion *****, născut la *****, a fost deţinut în ***** Bălţi perioada continuă de la 08.11.2021 pînă la 21.03.2022, pe o perioada totală de 133 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Bîrsan Ion *****, născut la *****, cu 13 (treisprezece) zile, pentru perioada de 133 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie ***** Bălţi, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, în privinţa perioadei de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 133 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Bîrsan Ion *****, născut la *****, cu suma de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM.

Menține încheierea contestată fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Silvia Cecan

Judecătorii: Liubovi Brînza

Ecaterina Palanciuc